

ГИМНАЗИЈА ЗАЈЕЧАР
Кнегиње Љубице 5, 19000 Зајечар

ПРАВИЛА ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА
У ГИМНАЗИЈИ ЗАЈЕЧАР

(Број 02-398/8-1 од 29.06.2022.године)

Зајечар, 2022.године

На основу члана 119. став 1. тачка 1) Закона о основама система образовања и васпитања ("Сл. гласник РС", бр. 88/2017, 27/2018, 10/2019, 6/2020 и 129/2021 – даље: Закон) и члана 57. став 1. тачка 1) Статута Гимназије Зајечар (број 02-114/4-1 од 28.02.2022.године), у складу са чланом 28. Закона о заштити од пожара („Сл. гласник РС“ бр. 111/2009 и 20/2015 и 87/18), Школски одбор Гимназије Зајечар, дана 29.06.2022.године, доноси:

ПРАВИЛА ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА

I. ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

Заштита од пожара обухвата скуп мера и радњи за планирање, финансирање, организовање, спровођење и контролу мера и радњи заштите од пожара, за спречавање избијања и ширења пожара, откривање и гашење пожара, спасавање људи и имовине, заштиту животне средине, утврђивање и отклањање узрока пожара, као и за пружање помоћи код отклањања последица проузрокованих пожаром.

Заштита од пожара остварује се:

- 1) Организовањем и припремањем субјеката заштите од пожара за спровођење заштите од пожара
- 2) Обезбеђивањем услова за спровођење заштите од пожара
- 3) Предузимањем мера и радњи за заштиту и спасавање људи, материјалних добара и животне средине приликом избијања пожара
- 4) Надзором над применом мера заштите од пожара

II. ПЛАНИРАЊЕ И ОРГАНИЗОВАЊЕ ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА

ПРАВИЛА ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА

Правила заштите од пожара (даље: Правила) у складу са Законом о заштити од пожара, а у циљу унапређења заштите од пожара унутар објекта **Гимназије Зајечар, ул.Књегинје Љубице бр.5 у Зајечару (даље: Гимназија)** обухватају:

1. Организацију технолошких процеса на начин да ризик од избијања и ширења пожара буде отклоњен, а да у случају његовог избијања буде обезбеђена безбедна евакуација људи и имовине и спречено његово ширење.
2. Заштиту од пожара у зависности од намене објекта са потребним бројем лица оспособљених за обављање послова заштите од пожара;
3. Доношење Плана евакуације и упутства за поступање у случају пожара;
4. Начин оспособљавања запослених за спровођење заштите од пожара;

5. Права, обавезе и одговорности запослених за спровођење превентивних мера заштите од пожара;
6. Прорачун максималног броја људи који се могу безбедно евакуисати из објекта.

1. Организација технолошких процеса на начин да ризик од избијања и ширења пожара буде отклоњен, а да у случају његовог избијања буде обезбеђена безбедна евакуација људи и имовине и спречено његово ширење

ТЕХНОЛОШКИ ПРОЦЕС

- У објекту **Гимназије** ученицима се пружа средње образовање и васпитање, а технолошки процес обухвата активности које се организују ради стицања основних знања, али и неопходних пратећих помоћних активности. Технолошки процес одвија се у једној – преподневној смени .
- При обављању процеса рада користи се:
 - ❖ Опрема за рад која се користи у канцеларијама је типична за обављање послова администрације а састоји се од компјутерске и друге пратеће опреме (компјутери, штампачи, скенери, апарати за фотокопирање, калкулатори), телефони, факсови, канцеларијски намештај (радни столови, столице, плакари за одлагање документације). У учионицама и кабинетима у ОШ се користи опрема за извођење наставе (табле, клупе, столице и столови).
Котларнице за загревање објекта на чврсто гориво лоцирана је у приземљу објекта, са засебним улазом, тако да чини засебни пожарни сектор.
Остатак објекта **Гимназије** није подељен на пожарне секторе већ су етажне, хоризонталне и вертикалне везе.
 - ❖ Од запаљивих материја у објекту се налази
 - Уобицајна рацунарска опрема,
 - Папир,
 - Дрво и плоче од дрвета (панел-плоче, шпер-плоче, иверица, сирова (бојена) и оплемењена, медиапан, лесонит и сл.),
 - Текстил, скај, еко кожа, мебли, пластифицирана платна и мање количине лепка,
 - У објекту постоји могућност настанка пожара класе "А" и пожари на електричним инсталацијама.

У циљу утврђивања одговарајуће организације и предузимања мера потребних за успешно функционисање и спровођење заштите од пожара, Управа за ванредне ситуације Министарства унутрашњих послова, врши категоризацију објеката, делатности и земљишта према угрожености од пожара у зависности од технолошког процеса који се у њима одвија; врсте и количине материјала који се производи, прерађује или складишти; врсте материјала употребљеног за изградњу објекта; значаја и величине објекта и врсте биљног прекривача.

На основу максимално допушеног времена евакуације и броја људи који се могу наћи у објектима у моменту избијања пожара, пројектом су одређене ширине коридора евакуације, број степеништа, пролаза и врата. Знаци обележавања евакуационих путева означени су зеленом бојом у складу са стандардима (SRPS ISO 3864,6309,11428,7239).

1.1. ТЕХНИЧКА ОПРЕМА И СРЕДСТВА ЗА ОТКРИВАЊЕ, ЈАВЉАЊЕ И ГАШЕЊЕ ПОЖАРА

За успешно извршавање послова и задатака на заштити људства и имовине од пожара, као и његово гашење, Правилима заштите од пожара у складу са решењем надлежног органа прописују се минимална средства и опрема за заштиту од пожара.

У техничку опрему за заштиту од пожара спадају справе и опрема за гашење, спасавање, откривање пожара, узбуњивање и јављање ПП центри, санитетска опрема, др.

Опрема и средства за гашење пожара којима **Гимназија** располаже су:

1. ПП апарати типа "S-9A" (8).

Одржавање опреме и средстава за дојаву и гашење пожара, обавља овлашћено Предузеће, а **испитивање исправности вршити сваких 6 месеци.**

Исправна средства и опрема за гашење пожара постављају се на означеним, **видним и приступачним местима у објекту.**

Редовни преглед исправности преносних и превозних апарата за почетно гашење пожара, као и контрола проточног капацитета и притиска воде у унутрашњој хидрантској мрежи обавља се два пута у току године, односно на сваких 6 месеци.

Испитивање на "ХВП" (хладни водени притисак), према важећим прописима за ПП апарате типа "S", треба вршити сваке 2 године, а за ПП апарате типа "CO₂", сваких 5 година.

Врста опреме и средстава за гашење пожара и њихов размештај ближе су одређени Елаборатом заштите од пожара, односно утврђују се Правилима заштите од пожара, или евентуалним Планом заштите од пожара.

На основу процене угрожености објеката, са становишта заштите од пожара, односно физичко-хемијских особина материјала који се користе у свим пословним сегментима ОШ, могући су пожари класе "А" и пожари на електричним инсталацијама. Класификација могућих врста пожара према врсти горивих материја извршена је према стандарду "SRPS ЕН 2:2011 – Класификација пожара" ("Сл. гласник РС", бр. 30/11).

Пожари класе "А" су пожари чврстих материјала са стварањем жара при сагоревању (дрво, папир, поливинил хлорид, текстил,...). На основу очекиване "А" класе пожара, предвиђена су одговарајућа средства за гашење пожара и то: преносни или превозни апарати за почетно гашење пожара типа "S-6", "S-9", "S-9A" и "S-50", као и вода из унутрашње хидрантске мреже.

Класа "Е" – пожари на уређајима и инсталацијама под електричним напоном (електромотори, трансформатори, разводни ормани, разводна постројења, ...)

НАПОМЕНА: Ова класа према новим стандардима не постоји јер се пре приступања гашењу уређаји и инсталације морају искључити из напона, те онда потпадају под класу "А" или "Д"

Пожари на електричним инсталацијама (разводним електричним ормарима и другим електричним уређајима) нису по овом стандарду третирани као посебна класа пожара. Приликом искључења електричне енергије, сврставају се у друге припадајуће категорије пожара. На основу очекиване класе пожара, предвиђена су одговарајућа средства за гашење пожара и то: преносни апарати за почетно гашење пожара типа S-6, S-9, S-9А, S-50 и CO₂ - 5 кг.

Техничке карактеристике усвојених апарата за гашење пожара

Из групе апарата за гашење сувим прахом, предвиђени су преносни и превозни апарати за почетно гашење пожара типа "S", који су усаглашени са српским стандардом "SRPS Z C2 035" и "SRPS Z C2 135".

Из групе апарата за гашење угљен диоксидом, предвиђени су преносни апарати за почетно гашење пожара типа "CO₂", који су усаглашени са српским стандардом "SRPS Z C2 040".

1.2. ПРЕВЕНТИВНЕ МЕРЕ

- При пројектовању и извођењу радова (адаптација и реконструкција постојећих објеката, изградња нових објеката, уградња инсталација, уређаја и опреме, одржавање објеката и инсталација) примењују се Законом и подзаконским актима и стандардима прописани нормативи и мере заштите од пожара.
- Све радове у објектима изводити у складу са законским прописима, а посебно радове где се користи отворени пламен (аутогено заваривање, сечење, резање, лемљење и сл.). Радови са отвореним пламеном, те аутогено заваривање, сечење, резање, лемљење и сл. могу се обављати само у за то намењеним просторијама или на привременим местима уз претходно спровођење мера у складу са уредбом о мерама заштите од пожара при извођењу радова заваривања, резања и лемљења.
- Одржавање свих ходника, степеништа и пролаза у чистом и проходном стању и уклањање свих непотребних материја из истих.
- Опремити адекватном врстом и количином средстава и опреме за гашење пожара, правилно распоредити у целокупном пожарно угроженом простору и редовно контролисати и одржавати од стране надлежне службе.
- Уређаји, опрема и средства за гашење пожара морају се одржавати у исправном стању, наменски користити, бити посебно означени и увек доступни за употребу.
- Обезбедити редовно одржавање и редовне прегледе за проверу исправности стабилног система за аутоматску дојаву пожара, те устројити евиденцију о истим.
- Прилази опреми за гашење морају бити слободни, а опрема на видно постављеном и лако доступном месту.
- Удаљеност сложене робе (нарочито запаљивог материјала) од сијаличних места (расветних тела) не сме бити мања од 0,5 м.

- Обезбедити исправност свих електричних инсталација, укључујући и разводне ормане, који морају бити затворени и закључани, уз постојање одговарајућих једнополних шема развода.
- Извори светла морају бити заштићени од могућих механичких оштећења пластичним или стакленим поклопцима и решеткама или другим одговарајућим заштитним средствима, а светиљка се мора поставити на таваницу просторије тако да се не може окретати око своје осе, нити се сме вешати о проводник за напајање, већ преко изолационог прикључка (грла) причвршћеног за таваницу.
- Вршити редовну шестомесечну проверу функционалности противпаничне расвете, односно редовну контролу, сервисирање и одржавање инсталације противпаничне расвете изведене у пословном простору.
- Морају се обезбедити услови за сигурну евакуацију људи у случају пожара. Обезбедити путеве евакуације у случају опасности за запослене, да би евакуација запослених са свих радних места и купаца била благовремена и безбедна. На путевима евакуације (ходницима) не смеју се остављати никакве запрете (материјал), а пут за евакуацију мора бити непрекидан, раван, увек слободан и незакрчен, најмање ширине 0,8 м, а излази (врата) за евакуацију не смеју бити блокирани (закључани) у време када запослени бораве у објектима, односно морају се аутоматски откључати у случају дојаве пожара.
- Обележити правце евакуације стандардним налепницама за означавање смера кретања из објекта или против паничним светиљкама са обележеним правцима.
- Истаћи на видним местима План евакуације из свих делова објекта и Упутства за поступање у случају пожара.
- Редовно вршити прегледе и испитивања електричних и громобранских инсталација.
- Редовно вршити прегледе и испитивања опреме за рад
 - ручни алати на електрични погон
 - службена возила (путничка и сервисна)
 и у случају неисправности за поправку истих ангажовати овлашћену стручну службу.
- Вентилационе, топлотне и друге инсталације и уређаји извести, односно поставити тако да не представљају опасност од пожара и обезбедити њихово редовно одржавање и чишћење од масних наслага, прашине и др. (нарочито наслага масноће у одсисним каналима кухиње ресторана, грејача у штедњацима итд.).
- У просторијама и на местима где постоји условна или стална опасност од избијања пожара или експлозија постављају се видљиви и лако читљиви натписи, упозорења или знакови о забрани пушења и употреби или прилажењу отвореном ватром, и сл.
- Забранити пушење у радним и функционално повезаним помоћним просторијама, осим ако се обезбеди посебна просторија за пушење у складу са одговарајућим Законом и Правилницима.
- Забранити у радним просторијама у којима се налази лако запаљиви материјал (папир, дрво, текстил, запаљиве течности и гасови, експлозивне материје и сл.) употребу отвореног пламена, светиљки са пламеном, алата који варници, грејних уређаја са усијаним површинама (решои, кварцне и друге грејалице, електрични радијатори, тзв. „електрична кувала за кафу“ и сл.), као и држање и смештај материјала склоних самопаљењу.

- Смештај и држање запаљивих течности и гасова, експлозивних и других лако запаљивих материјала може се вршити само у посебним магацинским просторијама које су изграђене за ту сврху према прописима о смештају и чувању ових материјала (преграђене ПП зидом и одвојене ПП вратима са атестом).
- Моторна горива се не смеју користити за одмашћивање, прање и чишћење металних предмета и предмета од другог материјала.
- Масне крпе, кучине и сл. одлагати у одговарајуће металне самозатварајуће кутије и свакодневно их одстрањивати.
- Забрањено је држање било каквог материјала, а поготово запаљивог у ходницима, степеништима.
- Лако запаљиви материјали (папирна, пластична и картонска амбалажа, канцеларијски материјал) морају се након завршетка рада изнети из просторија и ускладиштовати на довољној удаљености од објекта (минимално 6 м).
- Радне и помоћне просторије се морају држати уредним, а опрема у исправном стању, а сакупљање присутних материјала вршити под надзором стручног лица.

Извршити основну обуку свих запослених из области заштите од пожара и упознати их са планом евакуације и Упутствима о поступању у случају пожара.

1.3. Поступак у случају избијања пожара

Пожар може настати у радно време и ван радног времена.

Ако настане у радно време обично је на време откривен па се може приступити његовој локализацији и елиминацији. Најближи запослени су дужни да приступе локализацији пожара приручним средствима и ПП апаратима и то пре свега на начин без опасности по себе, те присутна лица у непосредној околини. При томе су у обавези да обавесте територијалну ватрогасну јединицу, управу **Гимназије**, органе МУП-а и референта заштите од пожара.

Ако је пожар касно уочен и не може се угасити приручним средствима, ПП апаратима, хидрантима, одмах се упућује позив територијалној ватрогасној јединици, органима МУП-а, директору **Гимназије** и референту заштите од пожара.

Приликом позива ватрогасне јединице запослени оставља следеће податке:

- Назив школе;
- Локација школе (улица и број);
- Врста објекта и материјал који гори;
- Фронт горења и површину пожара;
- Постоји ли опасност по људе и околне објекте;
- Које материје горе и постоји ли опасност од тровања и експлозија;
- Број телефона са ког је позвана ватрогасна јединица.

До доласка ватрогасне јединице, директор или руководиоци радних јединица организују људство према унапред направљеном Плану заштите од пожара, издају задатке и руководе акцијом гашења, евакуације, спасавања људи и изношењем материјалних добара из пожаром захваћених објекта.

Пре почетка гашења мора се искључити напајање објекта електричном енергијом, јер се водом не смеју гасити каблови и уређаји под напоном. Уколико се гаси водом, примењује се пуни млаз или распршени млаз, измаглица, у зависности колико се близу може прићи пожару.

Људство се не сме кретати поред каблова и уређаја који електризирају.

По доласку територијалне ватрогасне јединице на место догађаја, референт заштите од пожара, запослени и целокупна управа **Гимназије**, стављају се на располагање командиру ватрогасне јединице, који преузима даље мере гашења и спасавања и извршавају његова наређења.

Запослени и референт заштите од пожара дужни су да у циљу лакше и брже локализације и елиминације пожара, командиру дају корисне информације које обухватају:

- У ком делу **Гимназије** је избио пожар;
- Какав материјал гори;
- У ком делу је ватра прво примећена, како се ширила и у ком правцу;
- Да ли у објекту под пожаром постоје експлозивне и запаљиве материје и које ако их има;
- Да ли унутар објекта има повређених и неевакуисаних људи;
- Где су евакуациони путеви;
- Распоред и локацију спољашњих и унутрашњих хидраната.

Ако пожар угрожава људске животе, главне снаге се концентришу на њихово спасавање уз паралелну локализацију пожара.

У циљу успешнијег руковођења акцијом гашења пожара командир може:

- Да забрани приступ и удаљи лица која су у близини пожара;
- Да забрани саобраћај поред места пожара уколико оцени да ће акција гашења бити брже спроведена, или ако постоји опасност по лица која се ту крећу;
- Да нареди евакуацију лица и предмета из суседних објеката који су угрожени пожаром, као и евакуацију технике, папира од важности и других материјалних добара која би могла бити уништена ватром;
- Да нареди прекид довода ел. енергије или пропан-бутан гаса, ако то захтевају потребе гашења пожара;
- Да предузима и друге мере, које ће по његовој оцени бити од користи при гашењу пожара и што мањем уништавању имовине.

У случају избијања пожара већих размера, елементарних непогода, експлозија, којима се могу угрозити људски животи, материјална добра, или животна околина, сви запослени су дужни да раде на спасавању унесређених и имовине, без обзира на радно време, радно место и квалификацију.

По завршетку интервенције референт заштите од пожара је дужан да сачини извештај о току и резултатима ватрогасне интервенције и да га проследи директору **Гимназије**.

Извештај се пише у два примерка од којих један задржава референт заштите од пожара.

2. Заштита од пожара у зависности од намене објекта са потребним бројем лица оспособљених за обављање послова заштите од пожара

2.1. ПОСЕБНОСТИ РАДНОГ МЕСТА И ПРОЦЕСА РАДА

Седиште **Гимназије**, налази се у **Зајечару**, општина Зајечар. Просторије које користи **Гимназија** заузимају простор укупне површине око $P \approx 600 \text{ m}^2$, а састоји се од следећих организационо-технолошких и просторних целина:

Објекат се састоји од следећих организационо-технолошких и просторних целина:

- Спољашњи простор:
 - Има двориште.
- Унутрашњи простор:
 - Главна зграда школе има двоја улазна врата: главна улазна врата су ширине 1,60м.
 - Улазни део са ходником води ка учионицама на приземљу и просторији за помоћне раднике (остава). До првог спрата иде се степеништем ширине 1,40м које води до ходника где су канцеларија директора, наставничка канцеларија и учионице. Даље до другог спрата се иде степеништем ширине 1,40м и тамо се ходником иде до учионица и канцеларија ваннаставно особље.
- До школског објекта је израђена асфалтна комуникација и несметан је прилаз ватрогасним јединицама у случају интервенције.
- Простор дворишта који служи као плато за интервенцију ватрогасним возилима задовољава све захтеве Правилника о техничким нормативима за приступне путеве, окретнице и уређене платое за ватрогасна возила у близини објекта повећаног ризика од пожара ("Сл. лист СРЈ бр. 8/95) у погледу носивости коловоза и платоа (13 кН осовинског притиска) и најмање ширине саобраћајница за једносмерно кретање возила (3,5 м), односно за двосмерно (6 м).
- Удаљеност ВЈ је око 4 км, а с обзиром на исту, као и претпостављену брзину кретања ватрогасних возила око 50 км/х, време чекања на долазак ватрогасаца је приближно 10 мин (време за позив 3 мин., време припреме за полазак 1 мин. и време кретања возила око 6 мин.).
- У случају интервенције, објекат располаже степеништем (ширине 1,40м) са спратова и хоризонталним (ходници) путевима евакуације од приземља ка излазу (ширина ходника 2м, ширина хола 5м); исти су обележени.
- За прикључење објекта на дистрибутивну мрежу, користи се у оквиру комплекса постојећа трафостаница од 10/0,4 кВ – напајање из градске мреже.
- Сви мерни и ГРО-и су са УПС-ом смештени у орманима од декапираног лима, пластифицирани и опремљени бравицама и кључевима.

- Вентилација се врши проветравањем, а грејање се врши преко градске топлане.
- Осветљење је углавном изведено Флуо-светиљкама и лед светиљкама.
- Простор је подељен у пожарне секторе у грађевинском смислу зидовима и таваницама.
- Сва електроинсталација у просторијама школе иде по зидовима.

2.2. ОРГАНИЗОВАЊЕ ПОСЛОВА ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА У ЗАВИСНОСТИ ОД НАМЕНЕ ОБЈЕКТА

На послове непосредног организовања и спровођења превентивних мера заштите од пожара у **Гимназији** могу бити распоређени запослени у **Гимназији**, ако су исти инжењери заштите на раду, заштите од пожара или друге струке из области технике, са положеним стручним испитом из области заштите од пожара, који су у радном односу на неодређено време.

На послове противпожарног обезбеђења распоређују се запослени са положеним стручним испитом из области заштите од пожара.

3. Доношење Плана евакуације и упутства за поступање у случају пожара

3.1. УВОД

У поступку интервенције ватрогасно-спасилачких јединица, један од најзначајнијих задатака јесте евакуација лица која су се нашла у угроженој зони.

Кроз техничке мере (стандарди и правилници) и стручно техничку литературу дефинишу се оптимална решења или дају примери прорачуна везани за стварање објективних услова за ефикасну евакуацију.

Проблем евакуације није само доминантно питање при настанку пожара у објекту или простору, већ је оно присутно и при другим акцидентним ситуацијама као што су: хемијски акциденти, земљотрес, терористички напад, претња подметањем експлозивних направа и др.

Почетни и крајњи циљ код стварања услова за евакуацију је **принцип напуштања објекта за што краће време на безбедан начин.**

Као полазна основа за израду Плана евакуације, коришћена је следећа регулатива која дефинише ову област:

1. Закон о заштити од пожара ("Службени Гласник РС" бр. 111/2009 и 20/2015 и 87/2018);
2. "SRPS TP 21 2003"- Техничке препоруке за урбанистичке и грађевинске мере безбедности од пожара стамбених, пословних и јавних зграда;
3. Заштита од пожара. Симболи и техничке шеме. "SRPS U. J1.220";
4. Симболи заштите од пожара за техничке приказе ("Службени лист СФРЈ" бр. 51/81);

5. "SRPS ISO 8421-6" Евакуација и спасавање.

Појам евакуације, у смислу Плана евакуације, обухвата организовани начин напуштања просторија, пре него што наступи угрожавање живота и здравља запослених и посетилаца, што може изазвати изненадни догађај, чији је наступ и штетне последице могуће предвидети.

Под спасавањем у смислу овог Плана, подразумева се организовано спровођење радњи којима се особама затеченим у угроженим просторијама пружа помоћ, када ради околности насталих изненадним догађајем сами не могу напустити просторије и зграду, а да при том не доведу у опасност свој живот. Евакуација и спасавање спроводи се у случајевима изненадних догађаја. Изненадни догађаји могу угрозити сигурност запослених и посетилаца у грађевинама па се мора организовати брза и смислена евакуација у случају њиховог настајања.

3.2. НАЧИН ОТКРИВАЊА ОПАСНОСТИ, ДОЈАВА И УЗБУЊИВАЊЕ

Откривање и дојаву пожара и уопште поремећаја на објекту, опреми и инсталацијама, који би могли изазвати опасност по живот и здравље особа и имовину, врше сви запослени. Откривање и дојава пожара, као и узбуњивање може се извршити путем аутоматских и ручних јављача пожара, преко ПП централе и аларма. Дојаву је могуће обавити и лично или телефоном и то: директору или лицима са посебним одговорностима, (у даљем тексту: Управи школе), оспособљеним руководиоцима за евакуацију и спасавање и референту ЗОП-а. Исти поступак спроводи се и у случају појаве опасности од било које елементарне непогоде.

Начин обавештавања:

- телефон,
- мобилни телефон

Дојаву изненадних догађаја треба обавити на следеће бројеве телефона:

Ред. бр.	Назив	Место	Број телефона
1.	МУП - Полицијска управа	Зајечар	192
2.	Хитна помоћ	Зајечар	194
3.	Ватрогасна служба	Зајечар	193

Начин давања узбуне

Наредбу за узбуњивање даје директор **Гимназије** или овлашћени радници, руководиоци, за сваку организациону јединицу посебно.

3.3. ОПЕРАТИВНИ ПЛАН ЕВАКУАЦИЈЕ

Директор (одговорно лице), лица са посебним овлашћењима (руководиоци радних јединица, шеф обезбеђења) - носиоци евакуације и спасавања

Оспособљавање за евакуацију и спасавање обавља се практично у три дела:

- оспособљавање руководиоца за евакуацију и спасавање
- упознавање свих запослених с начином евакуације и спасавања
- спровођење практичних вежби евакуације и спасавања.

Код избора запослених који ће се оспособити за руководиоце евакуације и спасавања у случају настанка изненадног нежељеног догађаја потребно је водити рачуна, да то буду запослени који ће обзиром на своје физичке, психофизичке и здравствене способности, моћи обавити предвиђене радње.

Евакуација посетилаца и запослених из објекта **Гимназије** врши се када су затечена лица у згради угрожена: пожаром, хемијским акцидентом, земљотресом, терористичким нападом, претњом или подметањем експлозивних направа.

Право да нареди евакуацију лица из зграде имају:

- Директор (одговорно лице), или овлашћени радници, руководиоци (руководиоци радних јединица, шеф обезбеђења), за сваку организациону јединицу посебно;
- Руководилац интервенције на гашењу пожара, отклањању хемијских акцидената, и др.

Тежишно се прорађује поступак евакуације у случају пожара, јер је он најреалнији и најобухватнији и може да се односи на целу зграду или појединачни простор.

У објекту **Гимназије**, носиоци евакуације су директор и запослени са посебним овлашћењима (руководиоци радних јединица, шеф обезбеђења). Крајњи циљ носиоца евакуације је да безбедно спроведу посетиоце и запослене кроз коридоре за евакуацију до безбедног места означеног на Плану евакуације (зборно место).

Евакуисани из објеката, привремено се смештају у слободан (безбедан) простор – зборно место. Зборно место је плато на паркингу за запослене поред објекта **Гимназије**.

Начин извођења евакуације и спасавања

Након дојаве акцидентне ситуације, ако се установи да дојава није лажна, узбуњују се запослени и посетиоци.

Носиоци евакуације дужни су да обезбеде евакуационе излазе у положају којим се не омета излазак лица из објекта и отпочињу спровођење евакуације из објекта.

Начин извођења евакуације објекта је следећи:

- а) Евакуација из просторија на спрату где су се запослени или гости затекли у тренутку узбуњивања, обавља се утврђеним хоризонталним коридорима (правцима) евакуације до степеништа, степеништем до приземља, где долазе до обележених евакуационих излаза (спољних врата);

- b) Евакуација из просторија у сутерену где су се запослени или гости затекли у тренутку узбуњивања, обавља се утврђеним хоризонталним коридорима (правцима) евакуације до степеништа, степеништем до приземља, где долазе до обележених евакуационих излаза (спољних врата);
- c) Евакуација из приземља обавља се обележеним хоризонталним коридорима (правцима) евакуације ка вратима и даље ка обележеним евакуационим излазима.
- d) Након напуштања објекта, радници и гости, крећу се ка одређеном **зборном месту** на отвореном простору где ће од руководиоца евакуације и спасавања добити даља упутства.

Евакуациони путеви, смерови кретања и излази на основама за сваки део објекта, као и поједине делове простора у објектима приказани су графичком документацијом овог Плана.

Руководиоци евакуације и спасавања дужни су за време евакуације:

- надzirати и координирати акције у сврху евакуације;
- обзиром на развој догађаја током евакуације, издавати наређења појединим запосленима и другим одговорним запосленима за предузимања посебних мера у вези са насталим променама;
- предузимати додатне мере посебно у случајевима када евакуација није у целости изведена.

Након доласка ватрогасне јединице, командир исте, начелно, поред акције гашења пожара руководи и евакуацијом, односно спасавањем превасходно лица из угрожене зоне.

У случају непосредне угрожености посетилаца и запослених, настале услед пожара, експлозија и других акцидената, евакуација се спроводи по следећим фазама:

- a) Припреме за евакуацију,
- b) Селективна евакуација,
- c) Тотална евакуација.

- a) **Припрема евакуације**, обухвата окупљање запослених, издавање потребних наређења особљу које је задужено за спровођење исте, припрему материјално-техничких средстава која су предвиђена за изношење и транспорт. Ако на делу објекта где је потребно извршити евакуацију нема довољно особља, ангажује се особље из других делова зграде, или од припадника ватрогасно спасилачких јединица.
- b) **Селективна евакуација**, обухвата поједине делове зграде који су непосредно угрожени, или се очекује њихова угроженост. Њој претходи припрема евакуације, а спроводи се према Плану који одређује руководилац евакуације. ***Руководилац евакуације*** је директор, запослени са посебним овлашћењима, или командир на интервенцији. Он издаје наређења која садрже: време почетка евакуације, правац и маршруту кретања, безбедно место за евакуисане, место за евакуацију важних и вреднијих материјалних средстава, време завршетка евакуације.

Време трајања процеса евакуације, чини збир времена трајања следећих појединачних етапа:

- Напуштање просторије у којој се налазе лица угрожена пожаром,
- Кретање лица кроз хоризонталне и вертикалне коридоре (правце евакуације) до излаза за евакуацију,

- Кретање лица ван зграде до безбедног (зборног) места за евакуисане.

Евакуација се изводи преко постојећих унутрашњих саобраћајница, степеништа, ходника, пролаза и холова.

Најнеповољнији случај евакуације је из спратног дела зграде због недостатка алтернативног коридора (правца) евакуације.

Стога руководилац гашења и евакуације треба да оцени начин евакуације: ходником, степеништем, односно преко прозора и са спољне стране објекта, ако је то могуће.

Руководилац евакуације и извршиоци евакуације су дужни да у припреми и при евакуацији предузму све мере на спречавању панике и очувању реда и дисциплине.

Евакуисани се усмеравају на безбедна места која се налазе на отвореном простору ван објекта.

- с) **Тотална евакуација**, настаје прерастањем из селективне евакуације, односно када руководилац интервенције са директором и другим одговорним лицима, утврде да је цео објекат непосредно угрожен.

Спасавање повређених лица треба вршити опрезно јер због нестручности (преломи, тровања) стање истих може да се погорша. Лакше повређеним треба одмах пружити помоћ, а за теже повређене обезбедити хитну помоћ и одвожење у здравствене установе.

У условима пожара код угрожених наступа паника, што узрокује додатна повређивања и због тога руководилац гашења и евакуације, путем разгласа, мегафоном и слично, умирујућим гласом смањује панику међу угроженима.

У пожаром угроженом објекту, увек се предност даје спасавању људи, међутим, кад год је то могуће, врши се спасавање материјалних добара и заштита животне околине. Интервенција се изводи у циљу спасавања вредних материјалних добара, уклањања запаљивих и експлозивних материја које могу повећати катастрофу.

Директор кроз прораду и вежбе евакуације одређује извршиоце за спасавање вредних докумената-архиве и материјалних добара **Гимназије**.

Вредна материјална добра се износе ван угроженог простора, а иста се физички обезбеђују.

Поступци након спроведене евакуације

Након спроведене евакуације и окупљања запослених и ђака на зборном месту, руководиоци евакуације и спасавања, процењују ситуацију у оквиру које:

- проверавају јесу ли сви запослени и ученици напустили објекат;
- одређују радње које треба предузети на нужном санирању последица изненадног догађаја (гашење пожара и сл.);
- одређују радње које треба предузети ради спровођења акције спасавања особа које су блокиране у деловима грађевине (коришћење опреме за извођење спасавања, одређивање распореда и редоследа спасавања и сл.);
- отпуштају кућама преостале особе које не могу учествовати у даљим акцијама.

Начин спровођења спасавања

У свим случајевима, кад евакуација љака и запослених није спроведена у потпуности, приступа се акцији спасавања преосталих особа.

У овој акцији учествују:

- особе, које одреде руководиоци евакуације и спасавања,
- припадници професионалне ватрогасне јединице,
- према потреби стручне особе других предузећа.

Руководиоци евакуације и спасавања, у оквиру свог делокруга рада, утврђују путем извештаја следеће:

- колико је особа угрожено и где се налазе,
- каква им непосредна опасност прети,
- је ли наступила паника,
- који су ходници и степеништа непроходни.

Истовремено оцењују која су средства за спасавање потребна и која су лична и колективна заштитна средства потребна за запослене који ову акцију спроводе.

До доласка ватрогасне јединице, у границама могућности, користе властита средства за спасавање, ако иста поседује.

Након доласка професионалне ватрогасне јединице користиће се опрема за спасавање, ватрогасне јединице, а сви запослени и руководство друштва стављају се на располагање руководиоцу акције гашења и спасавања, а руковођење акцијом преузима командир ватрогасне јединице.

Спасавање особа с висине

За спасавање особа са висине треба користити властиту расположиву опрему уколико друштво исту поседује. Након доласка професионалне ватрогасне јединице користиће се професионална ватрогасна опрема.

Спасавање особа у случају пожара

У случају пожара морају се понајпре спасавати угрожене особе, а тек онда креће акција за коначно савладавање пожара. Руководиоци евакуације и спасавања одређују начин спасавања особа у случају пожара.

У сваком случају позива се територијална ватрогасна јединица.

У случају пожара који отежава спасавање посетилаца и запослених, потребно је:

- одмах упоредно с осталим радњама спасавања особа, приступити гашењу пожара,
- искључити инсталације које представљају опасност у случају пожара (ел. струја, гас, грејање);
- приликом напуштања угрожене просторије затворити прозоре и врата;
- отворити врата и прозоре на ходницима, степеништима и просторијама у којима се обавља евакуација, односно, спасавање ради одвода дима и превелике топлоте,

- пробити зидове и слично, како би се заобишла угрожена места и обавило спасавање блокираних особа и ефикасно гашење пожара.

Спасавање особа из рушевина

Претраживање рушевина и спасавање затрпаних особа обављају руководиоци евакуације и спасавања, припадници професионалне територијалне ватрогасне јединице и запослени који су одређени.

У случајевима рушења зграде или њеног дела мора се одмах:

- искључити струја, вода, гас, грејање и др.;
- утврдити критична места на која је потребно обратити пажњу;
- утврдити места одакле се јављају затрпани и повређени;
- утврдити делове зграде који би се током спасавања могли срушити, и предузети потребне мере за отклањање опасности од рушења.

Спасавање особа из рушевина треба обављати крајње опрезно како не би дошло до повреда особа које учествују у спасавању или нових повреда већ повређених или затрпаних особа.

При спасавању треба користити наменски алат и опрему, а у крајњем случају и грађевинску механизацију под надзором грађевинских стручњака.

3.3.1. ЗБОРНА МЕСТА ЕВАКУСАНИХ ОСОБА

Сви ученици и запослени након изласка из објекта, у случају изненадних догађаја, морају се окупити на зборном месту које је одређено за окупљање на отвореном простору.

На зборна места за окупљање морају доћи ученици и запослени у свим случајевима изненадних догађаја осим изненадних догађаја као што су олујни ветрови, град и ширење облака опасних хемикалија у спољашњем простору.

У тим случајевима треба поступити према следећем:

- не напуштати објекат,
- сместити се у најсигурније унутрашње просторије,
- чврсто и по могућности непропусно затворити све спољашње отворе на објекту, односно, просторијама,
- у сарадњи и по заповести руководиоца евакуације и спасавања искључити из употребе све инсталације, машине и уређаје који би могли изазвати акцидентне ситуације,
- након проласка опасности поступити према упутствима руководиоца евакуације и спасавања.

На локацији се одређује следеће зборно место за окупљање на отвореном простору:

ЗБОРНО МЕСТО - Простор дворишта школе

Након окупљања запослени и ученици морају:

- мирно сачекати даља наређења и упутства,
- не смеју стварати накнадну панику,
- не смеју се разилазити нити се самовољно понашати
- не смеју се враћати у објекат док за то не добију одобрење руководиоца евакуације да је улаз сигуран.

На зборном месту руководиоци евакуације треба да:

- утврде јесу ли сви ученици и запослени напустили објекат;
- ако утврде да ученици и запослени нису на броју, предузму акцију спасавања;
- обаве координацију даљег деловања са другим руководиоцима евакуације и спасавања и командиром територијалне ватрогасне јединице;
- организују пружање прве помоћи повређенима, а теже повређене упутити у медицинске установе.

3.3.2. УПУТСТВО ЗА ПОСТУПАЊЕ У СЛУЧАЈУ ПОЖАРА И ГРАФИЧКА ДОКУМЕНТАЦИЈА

Сажето упутство за поступање у случају пожара и графички делови Плана евакуације представљају саставни део плана евакуације и Правила заштите од пожара.

3.3.2.1. Упутство за поступање у случају пожара

У посебном прилогу је дат пример Упутства за поступање у случају пожара, те ћемо га овде изоставити, али у принципу мора бити садржано и у Правилима ЗОП-а

3.3.2.2. Графичка документација Плана евакуације¹

Графички део сачињавају:

Ситуација	1:200
Основа приземља – цео објекат	1:200
Основа приземља – поједини делови, ако је површина велика	1:150
Основа спрата – поједини делови, ако је површина велика	1:150

4. Начин оспособљавања запослених за спровођење заштите од пожара

Основна обука запослених из области заштите од пожара врши се на основу **Програма основне обуке запослених из области заштите од пожара** који доноси директор **Гимназије**, а по прибављеној сагласности инспекцијских органа, сектора за ванредне ситуације.

Садржајем Програма основне обуке обезбеђује се стицање најнеопходнијих теоријских и практичних знања о мерама заштите од пожара, општим и специфичним, везаним за поједине послове и задатке у процесу рада, а посебно о правима, дужностима и одговорностима запослених у спровођењу заштите од пожара, начину руковања

¹

преносним и превозним апаратима за почетно гашење пожара, опремом и средствима за гашење пожара, о поступку у случају квара, избијања пожара, те коридорима, правцима и излазима за евакуацију, зборним местом (безбедно место унутар зграде у случају пожара, односно изван зграде у случају неких других акцидентних или ванредних ситуација, као поплаве оркански ветрови и сл., ако таква места унутар зграде постоје), као и начину и поступцима при евакуацији имовине и лица и др.

Програм основне обуке запослених из области заштите од пожара заснива се на непосредним опажањима извора опасности и специфичностима процеса рада као и мерама заштите од пожара које се морају предузимати.

Основна обука изводи се путем семинара, предавања, консултација, практичних вежби и др.

По завршеној основној обуци запослених обавезно се спроводи поступак провере знања и оспособљености запослених из области заштите од пожара.

Провера знања и оспособљености врши се путем тестова, усменим испитивањем и провером практичне обучености. Референт заштите од пожара припрема тестове, утврђује чланове комисије и одлучује о начину провере знања.

О провери знања запослених из области заштите од пожара сачињава се записник и води одговарајућа евиденција.

Запослени који не задовољи на провери знања дужан је да накнадно, а најкасније у року од 15-30 дана од извршене провере знања, поново полаже тест.

Запослени ће се упознати са мерама заштите од пожара и поступком у случају пожара кроз обавезну обуку, упознавањем од стране непосредног руководиоца приликом ступања на рад и путем писаних упутстава, упозорења и знакова опасности.

Основна обука запослених из области заштите од пожара организује се за све запослене, **одмах по ступању на рад, а најкасније у року од 30 дана од дана ступања на рад.**

Провера знања запослених врши се једном у три године.

5. ДУЖНОСТИ И ПРАВА СВИХ ЗАПОСЛЕНИХ У ШКОЛИ КАО И АНГАЖОВАНИХ ПРАВНИХ И ФИЗИЧКИХ ЛИЦА У СПРОВОЂЕЊУ МЕРА ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА

5.1. Дужности и права стручних лица за заштиту од пожара

СТРУЧНО ЛИЦЕ ЗА НЕПОСРЕДНО ОРГАНИЗОВАЊЕ И СПРОВОЂЕЊЕ ПРЕВЕНТИВНИХ МЕРА ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА - РЕФЕРЕНТ ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА

Дужности стручног лица за непосредно организовање и спровођење превентивних мера заштите од пожара, (референт за заштиту од пожара) су следеће:

- Организује, обједињује и усмерава рад са аспекта заштите од пожара;
- Стара се о спровођењу мера заштите од пожара утврђених Законом и другим прописима, Правилима, као и другим општим и појединачним актима **Гимназије** из ове области;
- Прати и проучава законске и друге прописе из области заштите од пожара и предузима потребне мере ради усаглашавања рада са тим прописима и унапређивања заштите од пожара;
- Благовремено предузима све потребне мере ради отклањања уочених недостатака, спречавања нежељених последица и обезбеђења сталне исправности уређаја за аутоматску дојаву пожара;
- Учествоје у припреми предлога Правила заштите од пожара, Програма основне обуке запослених, као и других општих аката из области заштите од пожара, а након доношења истих, стара се о њиховој доследној припреми;
- Врши замену и повлачење дотрајалих, застарелих, неупотребљивих апарата и опреме за гашење пожара, стално у току године, а на њихова места поставља нову и савременију ПП опрему и средства;
- Сарађује са надлежним инспекцијским и другим органима Управе за заштиту и спасавање Министарства унутрашњих послова;
- Стара се о потпуном и уредном вођењу свих потребних евиденција из области заштите од пожара;
- Најмање једном месечно путем месечног извештаја, а по потреби и чешће, извештава директора (одговорно лице) о свим уоченим појавама, променама, недостацима и проблемима из области заштите од пожара и предлаже конкретне мере за уклањање свих уочених недостатака;
- Остварује сталан увид у стање заштите од пожара и безбедности објекта, људи и имовине у њима и благовремено предузима све потребне мере ради отклањања уочених недостатака и спречавања нежељених последица;
- Стара се о исправности и размештају уређаја, опреме и средстава за гашење пожара;
- У случају избијања пожара, ако је на време обавештен, што пре долази на лице места ради пружања подршке управи **Гимназије** у организацији људства, за гашење, евакуацију и спасавање људи и имовине, до доласка територијалне ватрогасне јединице;
- По завршетку локализације и ликвидације пожара, у сарадњи са ПП полицијом и истражним органима МУП-а, непосредно учествује у утврђивању узрока настанка пожара и о томе извештај подноси директору (одговорном лицу) **Гимназије**;
- Врши основну теоријску и практичну обуку запослених у **Гимназији** из области заштите од пожара;
- Прати прописе из области заштите од пожара, као и техничка достигнућа из те области и у складу са истим предузима и предлаже потребне мере ради унапређења заштите од пожара;
- У случају непосредне опасности од избијања пожара и експлозија, као и елементарних непогода, или других ванредних ситуација, предузима хитне мере за њихово брзо и ефикасно отклањање и забрањује рад на критичним местима;
- Непосредно врши контролу спровођења мера заштите од пожара;

- Обезбеђује одређене књиге и обрасце ради евидентирања контроле апарата за почетно гашење пожара и других ватрогасних справа и уређаја, односно опреме за гашење, аутоматско јављање или гашење пожара, противпаник расвете и сл.;
- Запосленима у **Гимназији** указује на потребу придржавања прописаних мера заштите од пожара и у складу са тим предузима одговарајуће мере;
- Издаје одобрења за извођење радова заваривања, резања и лемљења на привременим местима. Учествује у примопредаји ових радова, води евиденцију издатих одобрења, као и другу документацију у вези са извођењем радова заваривања, резања и лемљења.;
- Прати нове светске трендове, нова научна достигнућа из области заштите од пожара и у току радног века се непрестално усавршава;
- Врши непосредну контролу спровођења утврђених превентивних и наложених мера заштите од пожара;
- Да у случају констатовања одређених неправилности и недостатака због којих постоји непосредна опасност од избијања пожара или експлозије, забрани рад до отклањања истог недостатка;
- Да против запосленог који се не придржава мера прописаних Правилима, који је под дејством алкохола или наркотика поднесе пријаву и проследи је директору ради покретања дисциплинског поступка и утврђивања кривичне одговорности.

5.2. Дужности и права одговорног лица

ДИРЕКТОР

Директор у вршењу послова заштите од пожара има следећа права и обавезе:

- Непосредно је одговоран за организовање заштите од пожара у **Гимназији**, спровођење мера заштите од пожара, а нарочито за примену прописаних и наложених мера заштите од пожара у **Гимназији**;
- Доноси Правила заштите од пожара, (евентуално) План заштите од пожара и Програм основне обуке запослених из области заштите од пожара;
- Стара се о обезбеђивању средстава, утврђује потребна средства за заштиту од пожара и на бази расположивих средстава, одобрава њихово коришћење;
- Остварује увид у стање организације заштите од пожара као и степен безбедности и предузима потребне мере у циљу унапређења заштите од пожара;
- Разматра инспекцијске и друге налазе, извештаје и решења, предузима мере да се утврђени недостаци отклоне у датим роковима и да се спроводе закључци;
- Разматра и обезбеђује потребне услове за благовремено, потпуно и приступачно информисање запослених и других лица, са стањем организованости и спровођењем прописаних и наложених мера заштите људи и имовине и предузетим мерама за даље остваривање и унапређивање те заштите;
- Утврђује материјалну и другу одговорност руководилаца појединих радних јединица, као и запослених са посебним правима, овлашћењима и одговорностима, које именује, због неспровођења прописаних или наложених мера заштите људи и

имовине, које су им стављене у надлежност Законом и прописима донетим на основу Закона, Правилима заштите од пожара или другим општим актима;

- Контролише и обезбеђује примену и придржавање прописаних и наложених мера заштите од пожара. У случајевима када се уоче или констатују одређена одступања или недостаци у примени мера заштите од пожара дужан је да одмах предузме мере у циљу отклањања уочених недостатака и неправилности;
- Стара се о благовременом доношењу Правила заштите од пожара и других аката везаних за ову област;
- Стара се о благовременој и прописној набавци средстава и опреме за гашење пожара, као и друге опреме за заштиту од пожара, њиховом наменском коришћењу и прописном одржавању;
- У случају избијања пожара, ако је на време обавештен и присутан, до доласка територијалне ватрогасне јединице, непосредно организује људство, руководи и командује акцијом гашења, евакуације и спасавања људи и имовине;
- Стара се о благовременом и потпуном информисању запослених са стањем, мерама и средствима која се предузимају на спровођењу и унапређењу заштите од пожара.

ЗАПОСЛЕНИ НА ОДРЖАВАЊУ ИНСТАЛАЦИЈА, ОПРЕМЕ И УРЕЂАЈА

Права и обавезе запослених на одржавању инсталација, опреме и уређаја су да:

- Најмање једном у три месеца врше преглед инсталација из свог домена рада (електроинсталације, унутрашња гасна инсталација, дизел агрегат, гасна подстанциа, водовод и остало) о чему ће се сачинити извештај са предлогом мера за отклањање недостатака на овим инсталацијама везаних за заштиту од пожара и да о овим прегледима у складу са важећим прописима за поједине инсталације воде потребне евиденције;
- Пре почетка рада, у току редовног рада и по завршетку рада са опремом и уређајима, проверавају да ли су предузете све мере заштите од пожара на опреми и уређајима за које су одговорни;
- Прекину напајање појединих инсталација уколико утврде да употреба неког уређаја или дела инсталације угрожава безбедност објекта или лица;
- Стручно се оспособљавају и усавршавају за обављање радњи и задатака за које нису оспособљени, а предвиђено је радним задацима које извршавају,
- Старају се о обележености разводних и командних табли и ормана у циљу једноставније манипулације њима, да су разводне и командне табле и ормани обезбеђени одговарајућим шемама у складу са прописима (једнополне шеме, шеме развода и напајања);
- О сваком уоченом недостатку са аспекта заштите од пожара писмено обавесте лице задужено за заштиту од пожара и да спрече даље коришћење уређаја, инсталације или дела инсталације који је могућ узрочник пожара;
- По завршетку радног времена очисте свој радни простор од зауљених и других запаљивих или експлозивних материјала и исте избаце ван објекта;

- На крају радног времена или радног процеса искључе машине и уређаје са којим су радили;
- Да одбију да изврше радове заваривања, резања и лемљења на привременом месту, за које није издато одобрење за извођење поменутих радова;
- Да се приликом руковања апаратом за заваривање, придржавају мера заштите од пожара;
- Да обавесте референта заштите од пожара, директора и непосредног руководиоца, уколико утврде било какав недостатак на опреми за заваривање.

СВИ ЗАПОСЛЕНИ У ШКОЛИ

Запослени су основни носиоци послова и задатака заштите од пожара и имају права и дужности да учествују у спровођењу и унапређивању мера заштите људи и имовине од пожара у складу са Законом о заштити од пожара, Правилима заштите од пожара и другим општим актима **Гимназије**.

Права и обавезе запослених су:

- Да организују заштиту свих вредности којима располажу, на начин који обезбеђује потпуну личну и имовинску сигурност људи и материјалних добара;
- Да предузимају, спроводе и придржавају се прописаних мера заштите од пожара;
- Да траже помоћ од органа, организација или лица која ту помоћ могу да им пруже, а нарочито у гашењу и спречавању ширења пожара;
- Да упућују предлоге и захтеве референту за заштиту од пожара у циљу отклањања недостатака који могу да угрозе здравље и живот људи или доведу до оштећења и уништења објекта **Гимназије**;
- Да се оспособљавају и подвргну основној обуци и провери знања за непосредно примењивање мера заштите од пожара;
- Да у току рада и по завршетку радног времена стално прате и контролишу рад, функционисање и исправност опреме, уређаја, инсталација у непосредној и широј радној околини и да сваки квар и неисправност одмах пријаве надлежном органу, референту заштите од пожара, директору и непосредном руководиоцу, а у циљу отклањања њихове неисправности које могу да угрозе безбедност људи и имовине;
- Да пажљиво рукују опасним материјама (експлозивне, запаљиве, нагризајуће, отровне,...) и да предузимају потребне и прописане мере при њиховом коришћењу, складиштењу или одлагању;
- Да се старају да приступ њиховим радним местима буде слободан и могућ, како би се несметано приступило коришћењу средстава за гашење пожара и других средстава заштите у отклањању последица пожара и других опасних појава;
- Да користе лична заштитна средства и опрему на начин који је прописан општим актима;
- **Да непосредно учествују у гашењу пожара и угасе га ако је то могуће без опасности по себе и друга лица**, а да у противном обавесте територијалну службу ватрогасне јединице и органе Сектора за ванредне ситуације МУП-а.

5.3. Одговорност радника због непридржавања прописаних и наложених мера заштите од пожара

Запослени у **Гимназији**, дужни су да се у свом раду придржавају мера заштите од пожара, прописаних Законом, Правилима заштите од пожара, као и мера које им на основу изведених прописа наложе појединци и службе одговорне за спровођење мера заштите од пожара и инспекцијски органи Сектора за ванредне ситуације МУП-а.

Непридржавање мера заштите од пожара утврђених Правилима заштите од пожара представља тежу повреду радних обавеза и радне дисциплине.

Одредбе Правила заштите од пожара обавезне су и примењују се за све запослене који су засновали радни однос (на одређено или неодређено време) у **Гимназија**, као и на запослене других органа и организација који по било ком основу раде или изводе радове у **Гимназија**.

6. Прорачун максималног броја људи који се могу безбедно евакуисати из објекта

За израду прорачуна максималног броја људи који се могу безбедно евакуисати из објекта може се употребити формула за обрачун времена евакуације и низ других параметара.

Време евакуације:

$$T_{\text{ев}} = \Pi / Б \times К + Л / В$$

$T_{\text{ев}}$ - време евакуације у секундама

Π - број људи у објекту

$Б$ - ширина пута евакуације (или ширина излазних врата на објекту)

$К$ - коефицијент пролаза особа, искуствена вредност: 1,3 особа по [м/с]

$Л$ - укупна дужина пута у [м]

$В$ - брзина кретања је 0,6 [м/с] за сваку особу

Време евакуације састоји се од **времена припреме за евакуацију и времена кретања од полазног места до безбедног места излаза на улицу. Време припреме за евакуацију:**

- за стамбене објекте је 10 минута,
- за пословне објекте - најмање 5 минута;
- за јавне објекте - најмање 3 минута (осим за стадионе и спортске хале, за које се предвида 2 минута).

Брзина кретања човека по равном путу је $V_0 = 1,5$ [м/с], а за кретање низ степенице, $V_{\text{ц}} = 1,2$ [м/с].

Пројектна брзина ометаног кретања представља производ брзине неометаног кретања и фактора успоравања $У$.

$У = 0,8$ за кретање низ степениште.

$$V_{\text{е}} = У \times V_0 = 0,8 \times 1,5 = 1,2 \text{ [м/с]}$$

При наилазу на сужење коридора или врата отвора мањег од **1,00 [м]** за **10 до 49** лица, или **врата отвора мањег од 1,6 [м]** за **40 до 200** лица, пројектно време задржавања је **3 секунде** за сваких **10** лица.

За свако скретање под углом већим од **30°**, а мањим од **60°** и наилажење на степениште или рампу, време задржавања је **2 сец** на сваких **10** лица.

За свако скретање под углом већим од **60°** и наилажење на ескалатор у покрету, потребно је додатних **5 с** на сваких **10** лица.

Укупно време евакуације:

$$T_e = T_n + T_y + T_{евх}$$

T_e - Укупно време евакуације

T_n - Време припреме евакуације

T_y - Време успоравања евакуације

$T_{евх}$ - Обрачунато време евакуације

Прва етапа евакуације од полазног места ПМ до Етажног излаза (ЕИ):

- Дужина директног пута износи 12м
- Ширина првог излаза 1,20 м
- Предвиђено време за евакуацију 30 секунди
- Специфична пропусна моћ (СПМ) првог излаза 65 лица у минути (120 цм : 1,84 = 65 л/м)
- Време потребно за праволинијско кретање износи 8 секунде (12м : 1,5 м/с = 8с)
- Преостало време 262 секунди (270с – 8с = 262с)
- Број скретања под углом већим од 30, а мањим од 60 степени износи 2
- Фактор успорења у односу на број скретања износи 4 секунде на сваких 10 лица

ПРОРАЧУН:

1. У односу на број скретања 262 с : 4с x 10л = **657 лица**
2. У односу на сужење коридора евакуације 65л : 60с = 1,1 л/с x 262с = **288 лица**

Друга етапа евакуације од полазног места ПМ до крајњег излаза КИ

- Дужина директног пута износи 10 м
- Ширина првог излаза 1,20 м
- Предвиђено време за евакуацију 262 секунди
- Специфична пропусна моћ (СПМ) првог излаза 65 лица у минути (120 цм : 1,84 = 65 л/м)
- Време потребно за кретање низ степенице износи 4 секунде (3м : 0,8 м/с = 4 с)
- Време потребно за праволинијско кретање износи 5 секунде (7м : 1,5 м/с = 5с)
- Преостало време 253 секунди (262с – 4с - 5с = 253с)
- Број скретања под углом већим од 60 степени износи 2
- Фактор успорења у односу на број скретања износи 10 секунде на сваких 10 лица

ПРОРАЧУН:

1. У односу на број скретања 253 с : 10с x 10л = **253 лица**
2. У односу на сужење коридора евакуације 65л : 60с = 1,1 л/с x 252с = **277 лица**

Трећа етапа евакуације од крајњег излаза КИ до безбедног места БМ

Ова етапа се спроводи на следећи начин:

Након изласка кроз крајњи излаз КИ лица се упућују према безбедном месту које мора бити удаљено од крајњег излаза КИ минимално 5 метара, односно онолико колико је потребно да на лица евакуисана на безбедно место нема утицаја ватре, дима и пада делова објекта.

Ова етапа евакуације није ограничена временски него је условљена раздаљином од крајњег излаза КИ до безбедног места БМ.

Време евакуације је у границама препоручених сигурних времена за евакуацију, уз претпоставку да се сви крећу симултано истом брзином, па не долази до загушивања коридора кретања, тако да се безбедно може евакуисати **277 особа**.

III. ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Сви запослени у **Гимназији** дужни су да се придржавају Правила заштите од пожара. Неспровођење и непридржавање прописаних мера, сматра се тежом повредом радне дужности, па се не искључују прекршајна, кривична и материјална одговорност.

Измене и допуне Правила заштите од пожара доноси директор, на иницијативу референта заштите од пожара, а по поступку предвиђеним за његово доношење.

Ова Правила заштите од пожара ступају на снагу осмог дана од дана објављивања на огласној табли Школе, након чега се иста објављују и на веб-сајту Школе.

Ступањем на снагу ових Правила заштите од пожара престају да важе Правила заштите од пожара у Гимназији у Зајечару број 02-523/1 од 17.12.2013.године.

М.П.

Председник Школског одбора,

Маја Митровић